

สรุปสาระสำคัญการพึงธรรมบรรยาย กิจกรรม “รู้ทันจิต ชีวิตเป็นสุข ปีที่ ๒” ครั้งที่ ๕
เรื่อง “ความเพียรและหลักการปฏิบัติธรรมตามรอยพระมหาชนก”
ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ ณ วัดโสมนัสราชวรวิหาร

๑. การเข้ากราบนมัสการเจ้าประคุณสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ เจ้าอาวาสวัดโสมนัสราชวรวิหาร โดยท่านได้กรุณาให้เจ้าหน้าที่ สศช. เข้ากราบนมัสการในโอกาสที่ท่านได้รับพระบรมราชโองการสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมนี้ ท่านได้กล่าวให้พรแก่เจ้าหน้าที่ สศช. โดยทั่วกัน

๒. สาระสำคัญจากการเทศนาธรรมโดยพระเกริกเกียรติ กิตติวิโร เกี่ยวกับหลักธรรมที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการทำงาน ดังนี้

๒.๑ การเรียนรู้จากแบบอย่างที่ดี บุคคลหนึ่งๆ เมื่อเติบโตขึ้นจนได้ประกอบอาชีพต่างๆ รวมทั้งอาชีพรับข้าราชการนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้น สามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างประสบความสำเร็จโดยสุจริต คือ การสนใจเรียนรู้จากตัวอย่างที่ดี เช่น ตัวอย่างที่ดีจากผู้เลี้ยงดู ตัวอย่างที่ดีจากหัวหน้างาน เป็นต้น ทั้งนี้ ควรรู้จักนำแนวทางการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของ “ผู้ประพฤติดี” มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเงื่อนไขและศักยภาพของแต่ละบุคคล เนื่องจาก “การเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเรียนรู้ทุกอย่างได้ และเลือกสิ่งที่ดีทำได้”

๒.๒ การมีวินัย ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด เมื่อต้องลงมือทำอะไรไม่ว่าจะทำด้วยความจำเป็น ความบังเอิญ หรือสิ่งที่จะต้องทำนั้นไม่ใช่สิ่งที่เป็นเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของตนตั้งแต่แรก แต่เมื่อต้องทำงานสิ่งนั้น ควรตั้งใจทำงานหรือทำหน้าที่ ณ เวลานั้น ให้ดีที่สุด โดยตั้งมั่นบนความสุจริต การรักษาสัจจะ เพราะเมื่อทำงานเสร็จสิ้นแล้วอย่างน้อยผลงานนั้นจะไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนและผู้นรอบข้าง และอาจเป็นผลงานที่สะท้อนถึงความสำเร็จของตนได้อีกทางหนึ่งแม้ไม่ใช่เป้าหมายตามเจตนารมณ์ของตนตั้งแต่แรกก็ตาม ทั้งนี้ มนุษย์นั้นย่อมได้รับผลจากการกระทำเสมอและมีสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยภายนอกที่จะเอื้อให้ประพฤติปฏิบัติดี

๒.๓ ทางเลือกเกี่ยวกับการปฏิบัติตนสู่การเป็นคนที่ดียิ่งขึ้นไป สามารถนำมาปฏิบัติได้ง่าย คือ “ไตรสิกขา” ประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่นำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จทั้งในการดำเนินชีวิตส่วนตัวและการทำงานอย่างถูกทำนองครองธรรม ผลจากการปฏิบัติ ตัวผู้ปฏิบัติจะได้เอง ได้ทรัพย์เป็นอริยทรัพย์ การมีปัญญา ซึ่งจะเหมือนเสมือนเกราะกำบังและเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้ผู้ปฏิบัติประพฤติผิด ประพฤติชั่วและมีความเกรงกลัวต่อบาป และเมื่อประชาชนแต่ละคนปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ก็จะมีผลทำให้ครอบครัวคิดดี ทำดี เป็นครอบครัวคุณธรรม ไสสะอาด หลากๆ ครอบครัวขยายเป็นชุมชนคุณธรรม ชุมชนใสสะอาด นำสู่จังหวัดและภูมิภาคแห่งการคิดดีทำดี มีคุณธรรมในที่สุด สังคมก็น่าอยู่ เพราะคนในสังคมเอื้ออาทรกัน

๒.๔ บทสรุป ความดีที่ยิ่งใหญ่ต้องเริ่มต้นจากการทำความดีในสิ่งเล็กๆ ก่อนเสมอ เพราะฉะนั้น ขอให้พุทธศาสนิกชนหมั่นทำความดี แม้จะเป็นสิ่งละเล็กละน้อยทุกวัน เพื่อเป็นฐานความคิดในการทำความดี มีสัมมาทิฐิและหลักคิดที่ถูกต้อง นำสู่การขยายการทำความดีเป็นความดีที่ยิ่งใหญ่ต่อไป

๓. สาระสำคัญจากการเทศนาธรรมโดยพระรุ่งเรือง ปภสสโร ในหัวข้อ “ความเพียรและหลักการปฏิบัติธรรมตามรอยพระมหาชนก” สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ความเพียร แบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ ความเพียรในทางโลก และความเพียรในทางธรรม
ดังนี้ (๑) **ความเพียรในทางโลก** หมายถึง ความเพียรที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย
เดชมหาราชบรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๙ ทรงลงมือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง ซึ่งสะท้อนผ่านตัว
ละคร “พระมหาชนก” ที่ว่ายน้ำข้ามมหาสมุทรอย่างมูมานะแม้ยังมองไม่เห็นฝั่งแต่ก็ยังว่ายน้ำอย่างสุดกำลัง โดยสิ่งที่
พระองค์ได้ทรงกระทำนั้น แม้จะเหนื่อยยาก แต่ในที่สุดก็เข้าไปเพื่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ อยู่เย็นเป็นสุข
สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ สะท้อนให้เห็นและเป็นตัวอย่างที่ดีของ “ความเพียรในการทำความดีในทางโลก” และ (๒) **ความเพียร
ในทางธรรม** หมายถึง ความเพียรที่พระโพธิสัตว์ได้กระทำเพื่อแสวงหาหนทางแห่งการพ้นทุกข์ ให้คนทั้งหลายได้ใช้
เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต หากไม่มีความเพียรนี้ มนุษย์จะขาดเครื่องมือในการดำรงชีวิตอย่างปราศจากทุกข์

๓.๒ การประยุกต์ใช้ หลักธรรมด้านความเพียร (วิริยะ) ในการปฏิบัติงานราชการ
ทำได้โดยเริ่มจากทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่า “ข้าราชการมีความซื่อสัตย์อย่างยิ่ง ที่มีโอกาสได้ทำงานที่สร้าง
ประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ” ซึ่งหากทำงานราชการโดยสุจริต จะถือว่าเป็นการสร้างมหาคุณแก่ตนเอง
และประเทศชาติ แต่หากทำด้วยความไม่ซื่อตรง สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศ นั้นหมายถึง การสร้างบาปและ
อกุศลขนาดใหญ่ให้แก่ตนเองและแก่ส่วนรวมเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ ข้าราชการจึงต้องใช้โอกาสที่ได้รับนี้ ทำงานด้วย
ความสุจริต อดทนต่อสิ่งกระตุ้นเพื่อไม่ให้หลงทางกระทำความผิด และใช้ “ความเพียรในการทำงานราชการ
บนพื้นฐานของความดี” เพื่อเป็นกุศลของตนเอง และความเจริญของประเทศชาติต่อไป
